

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název školy	Gymnázium Josefa Ressela, Chrudim, Olbrachtova 291
Název a číslo OP	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, CZ. 1.5, Název projektu: Inovace ve vzdělávání na Gymnáziu Chrudim, reg.č.:CZ.1.07/1.5.00/34.0249
Název šablony klíčové aktivity	III/2 Zvyšování kvality výuky prostřednictvím ICT
Tematická oblast (předmět)	TĚLESNÁ VÝCHOVA
Název sady vzdělávacích materiálů	LYŽOVÁNÍ, SNOWBOARDING, BĚH NA LYŽÍCH
Jméno tvůrce vzdělávací sady	Martin Hroch
Číslo sady	III/2-10-1-12
Anotace	HISTORIE LYŽOVÁNÍ
Ověřeno ve výuce: ročník, třída, dne, předmět	sedmý, třídy 2.E, dne 13.2.2013, tělesná výchova (Lyžařsko-snowboardový kurz)

HISTORIE LYŽOVÁNÍ

HISTORIE LYŽOVÁNÍ

Lyžování se vyvinulo z různých forem pohybu po sněhu, zejména ze SNĚŽNIC.

Náznaky o existenci něčeho, co bychom dnes mohli označit za počátky lyžování existují už na kresbách starých zhruba 4 000–4 500 let, které se objevily například v Rödöy v Norsku.

Původně sloužily ohoblované dřevěné fošny pouze k přesouvání se po sněhu z místa na místo, sport a rekreace přišla na řadu až mnohem později.

HISTORIE LYŽOVÁNÍ

Dnešní pojetí lyžování má počátky v 19.století, kdy je Norovi Sondre Norheimovi (někdy nazývanému otcem moderního lyžování) přisuzován vynález vázání, které lyžaři umožňovalo při sjezdu zatáčet.

Tento styl a příslušný typ vázání, ve kterém je k lyži připevněna pouze špička nohy, se označuje jako telemarkové, podle norského kraje Telemark, kde Norheim žil.

HISTORIE LYŽOVÁNÍ

Sjezdové lyžování je mladší a na rozdíl od běhu na lyžích vzniklo jako druh zimní zábavy.

Jedním ze zakladatelů sjezdového lyžování byl Čechorakušan Matyáš Ždárský, který vynalezl upravený typ vázání, u kterého je lyže vázána k botě pevněji, což umožňuje snadnější zatáčení.

HISTORIE LYŽOVÁNÍ

PŘEDSPORTOVNÍ VYUŽITÍ LYŽÍ

- předchůdcem lyží byly sněžnice
- literární zmínky o sněžnicích jsou od 4. stol. před Kristem
- významnou proměnu prodělaly sněžnice v severních oblastech Evropy a Asie, protáhly se a zúžily, což umožnilo nejen chůzi, ale i rychlejší klouzavý běh na sněhu
- byly zhotovovány nejčastěji ze dřeva

HISTORIE LYŽOVÁNÍ

PŘEDSPORTOVNÍ VYUŽITÍ LYŽÍ

- od 16. stol. máme již mnoho písemných dokladů o lyžování, a to jak ze Skandinávie, tak z Ruska, Polska, Číny, Koreje i Japonska
- nejdůležitějším spisem o severských národech a lyžování je spis Švéda, arcibiskupa z Upsaly (Švédsko, asi 80 km severně od Stockholmu) Olafa Magna
- krom lovu a prosté dopravy lidí i nákladu sloužily lyže také k vojenským účelům
- velká pozornost byla věnována vojenským lyžařským oddílům v Norsku, a to již od 16. stol.

HISTORIE LYŽOVÁNÍ

PŘEDSPORTOVNÍ VYUŽITÍ LYŽÍ

- povinný lyžařský výcvik v norské armádě se datuje od 18. stol.
- součástí výcviku byly i závody ve sjezdu, běhu na lyžích, skocích z můstku a střelbě za jízdy
- v Anglii se lyže používaly od 16. stol. v hrabství Devonshire
- v dnešním Slovinsku používali lyže sedláci, kteří prý ovládáním lyží vynikali (od 17. stol.)
- lyže ve Slovinsku používali k běžné dopravě, a to až do roku 1942, kdy místní obyvatelé byli nuceni odevzdat lyže okupantským úřadům

HISTORIE LYŽOVÁNÍ

TŘI ODLIŠNÉ TYPY LYŽÍ:

a) Severský typ lyží

- vyznačuje se nestejnou délkou lyží
- kratší lyže byla potažená kůží a sloužila k odrazu, druhá delší lyže se používala ke skluzu
- skluzná lyže dosahovala délky 3 metrů

b) Sibiřský typ lyží

- byl kratší (do 180cm) a obě lyže se potahovaly kůží
- byly to typické užitkové lyže
- používaly se na území Sibiře a severní Skandinávie

HISTORIE LYŽOVÁNÍ

TŘI ODLIŠNÉ TYPY LYŽÍ:

c) Jižní typ lyží

- tyto lyže byly krátké (asi 110-150cm)
- vzadu nezakulacené a povrch lyží byl hladký
- používaly se hlavně na území Ruska západně od Uralu, a dnešního jižního Finska a Švédska.

V typologii starověkých lyží se uvádějí i bahenní lyže z jižního Švédska.

HISTORIE LYŽOVÁNÍ

Spolu s lyžemi se až do devatenáctého století používala jen jedna dlouhá hůl.

Sloužila jako opora při jízdě a zatáčení, k brždění i jako zbraň.

Dvě hole začali používat až Telemarčané, což bylo spojené se sportovním využitím lyží.

Ve dvacátém století používal ve své škole jednu dlouhou hůl již jen M. Zdárský.

HISTORIE LYŽOVÁNÍ

1860 - **Telemarken** - vyrobeny **první lyže s vykrojením** - známý "telemarský tvar,"

1924 - vznikla Mezinárodní lyžařská federace (FIS)

1936 - se sjezdové lyžování poprvé objevilo v programu olympijských her

1966 - **Zvone Debjak** ze Slovinska staví **první silně vykrojené lyže** s názvem **Kaninke**

1977 - **ELAN** - patent na **lyže s přestavitelným vykrojením** (Servo a Retro)

INTERNETOVÉ ZDROJE

www.lyzelyze.cz

www.lyze-lyze.cz

<http://cs.wikipedia.org>

www.sjezdove-lyze.cz